

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 21 mars 2001 *

I mål T-206/99,

Métropole télévision SA, Paris, (Frankrike), företrätt av advokaten D. Théophile,
med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av K. Wiedner och
B. Mongin, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: franska.

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 29 juni 1999 att avslå ett klagomål som Mètropole télévision inlämnat den 5 december 1997,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Tiili samt domarna R. M. Moura Ramos och P. Mengozzi,

justitiesekreterare: G. Herzig,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 27 september 2000,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

- 1 EBU är en branschsammanlutning utan kommersiellt syfte av radio- och TV-företag, som bildades år 1950 och har sitt säte i Genève (Schweiz). Enligt artikel 2 i sammanslutningens stadgar, i dess ändrade lydelse av den 3 juli 1992,

har sammanslutningen till syfte att företräda sina medlemmars intressen inom programområdet samt på juridiska, tekniska och andra områden, och skall i synnerhet främja utbyte på alla sätt av radio- och TV-program — exempelvis genom Eurovisionen och Euroradion — och genom alla andra former av samarbete mellan dess medlemmar och andra programföretag eller sammanslutningar av sådana. EBU skall även aktivt bistå sina medlemmar vid förhandlingar av alla slag eller, på begäran av de senare, själv förhandla för deras räkning.

- 2 EBU:s stadgar ändrades redan den 9 februari 1988 för att ”begränsa antalet medlemmar i Eurovision i enlighet med EBU:s syfte och verksamhetssätt”, eftersom dess medlemmar definieras som en särskild grupp av programföretag.

- 3 Artikel 3 i stadgarna, i dess lydelse av den 3 juli 1992, har följande innehåll:

”§1 I EBU finns två kategorier av medlemmar:

— aktiva medlemmar,

— associerade medlemmar.

...

§3 Programföretag, eller sammanslutningar av sådana företag, i ett land som är medlem av Internationella teleunionen (ITU) och är beläget inom det europeiska sändningsområdet, såsom detta definieras i de föreskrifter om radiokommunikation som intagits som bilaga till den internationella konventionen om telekommunikationer, vilka med tillstånd av de behöriga nationella myndigheterna i det landet tillhandahåller en omfattande sändningstjänst av nationell art samt kan bevisa att de uppfyller samtliga nedanstående villkor, kan bli aktiva medlemmar i EBU:

a) De är skyldiga att betjäna samtliga invånare i sina länder och betjänar redan i praktiken åtminstone en väsentlig andel av invånarna samtidigt som de gör allt vad de kan för att inom rimlig tid kunna betjäna samtliga invånare.

b) De är skyldiga att tillhandahålla, och tillhandahåller faktiskt, ett blandat och balanserat programutbud, vilk[et] är avse[tt] för samtliga befolkningsgrupper, varav en skälig andel utgörs av program som tillmötesgår sär- eller minoritetsintressen hos olika kategorier av allmänheten, oberoende av förhållandet mellan kostnaden och tittar- eller lyssnarsiffrorna.

c) De producerar faktiskt, eller låter producera under det att de själva har kontroll över innehållet, en väsentlig andel av de program som sänds.”

4 Artikel 6 i stadgarna, i dess lydelse av den 3 juli 1992, lyder som följer:

”§1 Den medlem som inte längre uppfyller villkoren i artikel 3 upphör att vara medlem i EBU genom beslut av styrelsen som börjar gälla omedelbart under

förutsättning att det antas vid nästkommande stämma med tre fjärdedels majoritet av rösterna av de närvarande om minst tre fjärdedelar av rösterna är närvarande eller representerade vid stämman.

Ovanstående gäller emellertid inte medlemmar som den 1 mars 1988 inte uppfyllde samtliga villkor i artikel 3.3 (vilken trädde i kraft samma dag). Vad gäller sådana medlemmar fortsätter inträdesvillkoren, såsom de uttryckts i den tidigare versionen av artikel 3, att gälla.

...”

5 Eurovisionen utgör det viktigaste instrumentet för utbyte av program mellan de aktiva medlemmarna i EBU. Den existerar sedan år 1954 och uppfyller en väsentlig del av EBU:s syften. I artikel 3.6 i stadgarna, i dess lydelse av den 3 juli 1992, stadgas följande: "Eurovisionen är ett system för utbyte av TV-program, vilket organiseras och samordnas av EBU och är grundat på medlemmarnas åtagande att på basis av ömsesidighet erbjuda varandra... täckning av sport- och kulturevenemang som äger rum inom deras nationella territorium, i den mån som detta kan vara av intresse för övriga medlemmar i Eurovisionen. Härigenom ges medlemmarna möjlighet att ömsesidigt tillhandahålla publiken i sina respektive länder tjänster av hög kvalitet inom dessa områden." Medlemmarna i Eurovisionen utgörs av de aktiva medlemmarna i EBU samt konsortier av aktiva medlemmar i den organisationen. Samtliga aktiva medlemmar i EBU får delta i ett system för gemensamt förvärvande och fördelning av TV-rättigheter (och härtill knutna kostnader) till internationella sportevenemang, vilka betecknas "Eurovisionsrättigheter".

6 Fram till den 1 mars 1988 var det enbart medlemmar i EBU och Eurovisionen som kunde använda sig av dessa organisationers tjänster. Vid 1988 års översyn

tillkom emellertid en ny punkt i artikel 3 (punkt 6), i vilken stadgades att såväl associerade medlemmar som icke-medlemmar i EBU genom avtal kunde få tillgång till Eurovisionen.

- 7 Sedan TV-programföretaget Screensport hade lämnat in ett klagomål utredde kommissionen huruvida reglerna om detta gemensamma inköpssystem och delningen av sändningsrätter för sportevenemang var förenligt med artikel 85 i EG-fördraget (nu artikel 81 EG). Klagomålet avsåg särskilt EBU:s och dess medlemmars vägran att bevilja underlicenser beträffande vidareutsändning av sportevenemang. Den 12 december 1988 översände kommissionen ett meddelande om anmärkningar till EBU angående reglerna för förvärv och användning av TV-rättigheter för sportevenemang inom ramen för Eurovisionssystemet, rättigheter som mestadels är av exklusiv karaktär. I meddelandet uppgav kommissionen att den skulle kunna bevilja ett undantag för nämnda regler under förutsättning att EBU och dess medlemmar förpliktade sig att på rimliga villkor bevilja underlicenser till icke-medlemmar för en väsentlig andel av rättigheterna i fråga.
- 8 Den 3 april 1989 underrättade EBU kommissionen om sina regler om förvärv av TV-rättigheter för sportevenemang, om utbyte av sportsändningar inom ramen för Eurovisionen och om tredje mans tillgång genom avtal till dessa sändningar, samt ansökte samtidigt om en negativattest eller, om en sådan inte kunde beviljas, att undantag skulle beviljas enligt artikel 85.3 i fördraget.
- 9 Sedan EBU gått med på att förenkla reglerna för att erhålla underlicenser för sändningarna i fråga antog kommissionen beslut 93/403/EEG av den 11 juni 1993 om ett förfarande med tillämpning av artikel 85 i EEG-fördraget (EGT L 179, s. 23), enligt vilket kommissionen beviljat ett undantag i enlighet med tredje punkten i den ovannämnda artikeln (nedan kallat beslutet om undantag).

- 10 Detta beslut ogiltigförklarades av förstainstansrätten genom dom av den 11 juli 1996 i de förenade målen T-528/93, T-542/93, T-543/93 och T-546/93, Métropole télévision m.fl. mot kommissionen, REG 1996, s. II-649, nedan kallad domen av den 11 juli 1996).

- 11 Sedan 1987 har Métropole télévision (nedan kallat M6) ansökt om medlemskap i EBU vid sex tillfällen. Ansökan avslogs varje gång med motiveringen att M6 inte uppfyllde de inträdesvillkor som föreskrivs i EBU:s stadgar. Efter EBU:s sista avslag den 2 juni 1997 inkom M6 med ett klagomål till kommissionen vari man informerade om EBU:s sätt gentemot M6 och om EBU:s ”systematiska och på förhand” bestämda avslag på M6:s medlemsansökningar.

- 12 Genom beslut av den 29 juni 1999 (nedan kallat det omtvistade beslutet) avslag kommissionen sökandens klagomål.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 13 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 15 september 1999 väckte sökanden föreliggande talan.

- 14 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (fjärde avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Som en processledningsåtgärd anmodades parterna att skriftligen besvara två frågor och att förete vissa handlingar.

15 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens muntliga frågor vid offentligt sammanträde den 27 september 2000.

16 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara det omtvistade beslutet, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

17 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta svaranden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Inledande anmärkningar

- 18 Förstainstansrätten konstaterar att sökanden i sin talan i huvudsak åberopat två grunder. Sökanden anmärkte först att EBU, i strid med domen av den 11 juli 1996 om ogiltigförklaring av beslutet om undantag, fortsatt att använda de tidigare inträdesvillkoren i stadgarna för att vägra medlemskap. Sökanden, som ansåg att dessa inträdesvillkor inte längre var tillämpliga, begärde att kommissionen skulle vidta alla nödvändiga åtgärder för att få ett slut på EBU:s handlande och särskilt förplikta EBU att ge sökanden tillgång till de TV-rättigheter för sportevenemang som EBU förvärvat i sina medlemmars namn inom ramen för Eurovision, och till nyhetsbilder inom ramen för det system för utbyte av sådana bilder som kallas "News Access/EBU" på samma villkor som konkurrerande företag, det vill säga direktsändning.
- 19 I den andra grunden anmärkte sökanden på klausulen avseende "förvärvade rättigheter", som föreskrivs i artikel 6 i stadgarna för EBU (se ovan punkt 4), vilken möjliggjorde för denna sammanslutning att kräva att sökanden skulle uppfylla inträdesvillkor som vissa av EBU:s medlemmar inte uppfyllde. M6 påtalade härvid särskilt situationen för CANAL+ samt för vissa dotterbolag till TV-kanaler som är medlemmar i EBU, till exempel Eurosport och LCI, vilka omfattades av EBU:s gemensamma inköpssystem utan att uppfylla de villkor som den senare uppställde för inträde.
- 20 Kommissionen avslög sökandens klagomål i det omtvistade beslutet, eftersom den för det första juridiskt sett inte ansåg sig ha tillräcklig behörighet att ålägga

EBU att ge M6 direkt tillgång till de TV-rättigheter avseende sportevenemang som sammanslutningen förvärvat i sina medlemmars namn och för det andra delade kommissionen inte M6:s åsikt vad gäller räckvidden av domen av den 11 juli 1996. Svaranden anförde härvid:

”Varken förstainstansrätten eller kommissionen har [själva] ... uttalat sig om huruvida artikel [81.1 EG] är tillämplig på inträdesreglerna, vilket framgår av ordalydelsen av artikel 1 i beslutet om undantag av den 11 juni 1993 som endast beviljar undantag för systemet med förvärv av TV-rättigheter för sportevenemang, utbyte av sportsändningar inom ramen för Eurovisionen och för tredje mans tillgång genom avtal till dessa sändningar.

Denna artikel 1 hänvisar inte någonstans till inträdesreglerna, vilka således inte är i fråga. Kommissionen anser att de tidigare reglerna för inträde i EBU inte omfattas av artikel [81.1 EG], det vill säga att kriterierna inte i sig utgör hinder för konkurrensen.” (Punkt 5.1)

- 21 För det tredje gjorde kommissionen följande anmärkning avseende den andra delen av klagomålet:

”Det skall noteras att CANAL+ inte längre deltar i EBU:s gemensamma inköpsgrupp för sporträttigheter.” (Punkt 6)

- 22 Sökanden har åberopat två grunder till stöd för sin talan. Den första grunden, som åberopats i första hand, avser åsidosättande av fördraget och reglerna om tillämpning härav. Den andra grunden, som åberopats i andra hand, avser maktmissbruk.

Grunden auseende åsidosättande av fördraget och dess tillämpningsregler

Parternas argument

- 23 Sökanden har gjort gällande att kommissionen gjort en felaktig tolkning av domen av den 11 juli 1996 och av sökandens klagomål och att svaranden följaktligen åsidosatt sina skyldigheter enligt artikel 233 EG att vidta alla de åtgärder som är nödvändiga för att följa en dom om ogiltigförklaring. Sökanden har härvid anfört att förstainstansrätten uttalat sig om huruvida artikel 81.1 EG är tillämplig på reglerna om inträde och att förstainstansrätten för övrigt ansåg att kommissionen inte motiverat det beviljade undantaget.
- 24 Sökanden anser, till skillnad från vad kommissionen påstår, inte att domen av den 11 juli 1996 ger den automatisk tillgång till EBU. Eftersom förstainstansrätten ansett att inträdesvillkoren inte kan göras gällande mot tredje man kommer frågan om sökandens medlemskap i andra hand, eftersom EBU inte längre hade rätt att på grundval av stadgarna anse att sökanden inte kunde ta del av Eurovisionssystemet. Mot bakgrund härav avsåg diskussionsämnet i klagomålet enskildas lika tillträde till TV-rättigheter för sportevenemang som förvärvats genom Eurovision, eftersom sökanden förklarat sig villig att stå för samtliga kostnader som ankommer på EBU:s medlemmar. Följaktligen är kommissionens argument att den inte är behörig att ålägga EBU att godta M6:s ansökan om medlemskap inte relevant eftersom det inte är sökandens syfte med klagomålet.
- 25 Sökanden har dessutom gjort gällande att kommissionen gett ett ofullständigt svar på sökandens huvudsakliga klagomål. Kommissionen skall enligt sökanden inte ha uttalat sig om den diskriminering som M6 anser sig ha varit utsatt för på grund av att CANAL+, som är medlem i EBU, aldrig uppfyllt inträdesvillkoren och nämnda kanals deltagande i Eurovision fram till världsmästerskapen i fotboll

1998. Sökanden har understrukt att artikel 6 i EBU:s stadgar till sitt innehåll är konkurrenshindrande eftersom den möjliggjort för en TV-kanal såsom CANAL+ att under femton år åtnjuta TV-rättigheter för sportevenemang som förvärvats inom ramen för Eurovision utan att någonsin ha uppfyllt minimikraven för inträde i EBU.

- 26 Svaranden har anfört att föremålet för sökandens talan är att kräva en möjlighet att bli medlem i EBU utan att underkastas nuvarande villkor för inträde. Klagomålet avser inte enbart frågan om tillgång till Eurovisionssystemet utan samtliga fördelar med att ha ställning som medlem i EBU. Svaranden anser sig följaktligen ha tolkat klagomålet på ett korrekt sätt genom att anse att sökanden påstår sig åtnjuta direkt tillgång till TV-rättigheterna för sportevenemang som förvärvats av EBU i medlemmarnas namn.
- 27 Mot bakgrund härav har svaranden hävdat att den var tvungen att avslå klagomålet, eftersom kommissionen, även om reglerna i stadgarna avseende inträde skulle anses som ett självständigt hinder mot konkurrensen i strid med gemenskapsrätten, inte har de juridiska medlen att ålägga EBU att ge M6 direkt tillgång till de TV-rättigheter som sammanslutningen förvärvat. Även om domen av den 11 juli 1996 för övrigt skulle tolkas som att kommissionen felaktigt beviljat undantag för reglerna om tillträde till EBU, medför verkställigheten av domen att reglerna ändras för att följa de krav som förstainstansrätten uppställt. Detta betyder inte att inträdesvillkoren inte längre existerar eller att sökanden har en automatisk rättighet att bli medlem i EBU. Kommissionen anser att EBU följt domen av den 11 juli 1996 genom att successivt ändra inträdesreglerna, av vilka den senaste ändringen skedde den 3 april 1998.
- 28 I vart fall ställs frågan om kommissionens rätt att utfärda ålägganden endast om de tidigare inträdesreglerna kan anses restriktiva och om det hade godtagits att

undantag hade beviljats för dem, vilket inte är fallet. Kommissionen har härvid gjort gällande att varken den själv eller förstainstansrätten uttalat sig om huruvida stadgarnas regler om inträde var restriktiva.

- 29 Vad gäller kommissionens beslut om undantag följer det av beslutets första artikel att den avser de bestämmelser i stadgarna som är tillämpliga på Eurovisions-systemet, såsom de meddelats av EBU. Det är enbart bestämmelserna om gemensamt förvärv av och påföljande fördelning av TV-rättigheter för sportevenemang inom ramen för Eurovision och om tredje mans tillgång genom avtal till dessa sändningar som avses.
- 30 De tre villkor för inträde i EBU är, såsom de föreskrivs i artikel 3.3 i stadgarna, inte föremål för något undantag. Denna slutsats kan dras utifrån fyra omständigheter: för det första utifrån innehållet i den underrättelse som EBU gjort för att erhålla en negativattest eller i andra hand ett undantag enligt artiklarna 2 och 6 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 (EGT, 13, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8). Underrättelsen avsåg inte inträdesvillkoren utan gemensamma programinköp och villkoren för underlicenser, eftersom den enda hänvisningen i underrättelsen till nämnda villkor syftar till att precisera det sammanhang i vilket EBU gjort sin ansökan. För det andra utifrån titeln på beslutet om undantag (Eurovisionssystemet). För det tredje eftersom inträdesvillkoren inte varit föremål för något resonemang som visade att de utgjorde ett självständigt konkurrenshinder. För det fjärde av ordalydelsen i artikel 1 i själva beslutet som enbart hänvisade till mekanismen som styr förvärv av TV-rättigheter utan att på något sätt hänvisa till reglerna för inträde.
- 31 Kommissionen har följaktligen understrukit att de villkor på vilka EBU:s medlemmar gemensamt förvärvar exklusiva rättigheter utgör en för målet central

fråga och att reglerna för inträde inte ingår i detta gemensamma inköpssystem. På samma sätt föreligger enligt kommissionen ingen motsägelse i att utesluta de stadgeenliga medlemskriterierna från undantagets tillämpningsområde och att förplikta EBU att underrätta kommissionen om samtliga beslut som fattats avseende ansökningar om medlemskap. Kommissionen har på ett korrekt sätt inrättat en uppföljningsmekanism för den inträdespolitik som EBU för inom Eurovisionssystemet för att få kunskap om antalet medlemmar i denna organisation och om en eventuell monopolisering av sektorn.

- 32 Domen av den 11 juli 1996 är enligt kommissionen grundad på antagandet att kommissionen ansett att reglerna för medlemskap utgjorde ett hinder för konkurrensen och att de beviljats undantag. Kommissionen skall emellertid inte ha uttalat sig om huruvida artikel 81 EG är tillämplig på nämnda regler. Dessa regler skall inte i sig ha utgjort ett sådant hinder för konkurrensen som avses i artikel 81.1 EG.
- 33 Kommissionen har således dragit slutsatsen att samtliga sökandens argument, som grundats på förstainstansrättens ogiltigförklaring av ett beslut om undantag för reglerna om inträde, helt faller, eftersom detta undantag aldrig begärts och därför aldrig kunnat beviljas och således aldrig kunnat ogiltigförklaras.
- 34 Vad gäller argumentet att kommissionen inte utrett ett klagomål om diskriminering som sökanden anser föreligger på grund av att CANAL+ är medlem i EBU har svaranden vidhållit att inträdesreglerna inte är restriktiva och att det saknas skäl att censurera dem. CANAL+ hade då klagomålet utreddes i vart fall inte längre tillgång till systemet för gemensamt förvärv av TV-rättigheter.

Förstainstansrättens bedömning

- 35 Det skall inledningsvis konstateras att när förstainstansrätten ogiltigförklarar en institutions rättsakt, skall institutionen enligt artikel 233 EG vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen. I detta avseende har både domstolen och förstainstansrätten slagit fast att institutionen, för att anpassa sig till domen och följa den fullt ut, inte bara skall beakta domslutet utan även domskälen, eftersom dessa är oumbärliga när det gäller att bestämma den exakta innebörden av domslutet. Det är i själva verket i domskälen som definitionen av den exakta ordning som skall anses som olaglig ges och som de exakta skälen till den konstaterade olagligheten anges, vilka den berörda institutionen måste beakta när den ersätter den ogiltigförklarade rättsakten (domstolens dom av den 26 april 1988 i de förenade målen 97/86, 99/86, 193/86 och 215/86, Asteris m.fl. mot kommissionen, REG 1988, s. 2181, punkt 27, och förstainstansrättens dom av den 27 november 1997 i mål T-224/95, Tremblay m.fl. mot kommissionen, REG 1997, s. II-2215, punkt 72).
- 36 Vad gäller tolkningen av domen av den 11 juli 1996 erinrar domstolen om att förstainstansrätten i punkt 94 fastställt att reglerna om inträde i EBU, "... enligt punkt 50 i beslutet [om undantag], 'delvis snedvrider konkurrensen i förhållande till rent kommersiella programföretag, som inte kan bli medlemmar' och som följaktligen inte kan få del i den rationalisering och de besparingar som Eurovisionssystemet möjliggör. Enligt punkt 72 och följande punkter framstår de konkurrensbegränsningar som följer av dessa inträdesregler inte desto mindre som nödvändiga i den mening som avses i artikel 85.3 a i fördraget."
- 37 För att bedöma om de tre villkor som föreskrivs i artikel 85.3 i fördraget var uppfyllda prövade förstainstansrätten först de tre inträdesvillkoren för TV-kanaler som önskar bli medlemmar i EBU, det vill säga skyldigheten att betjäna samtliga invånare i sitt land, att tillhandahålla ett blandat och balanserat programutbud som är avsett för samtliga befolkningsgrupper samt skyldigheten

att själv producera en väsentlig del av de program som sänds. Förstainstansrätten angav sedan att enligt en väletablerad rättspraxis var kommissionen skyldig att pröva huruvida dessa inträdesregler var ”av en sådan objektiv och tillräckligt bestämd beskaffenhet att de kan tillämpas på ett enhetligt och icke-diskriminerande sätt i förhållande till samtliga potentiella aktiva medlemmar (se exempelvis dom av den 25 oktober 1977 i mål 26/76, *Métro* mot kommissionen, REG 1977, s. 1875, punkt 20; svensk specialutgåva, volym 3, s. 431).” Förstainstansrätten tillade att ”[e]n korrekt bedömning huruvida de konkurrensbegränsningar som följer av dessa regler är nödvändiga, [kunde] nämligen enbart göras om detta föregående villkor [var] uppfyllt”. (Punkt 95 i domen av den 11 juli 1996.)

- 38 Förstainstansrätten fastställde sedan att ”[d]e tre villkor som föreskrivs i artikel 3.3 i EBU:s stadgar och som avser betjäningen av befolkningen, programutbudet och produktionen av de program som sänds, inte har ett tillräckligt bestämt innehåll. Villkoren är nämligen av vag och obestämd karaktär, eftersom det i dessa i huvudsak hänvisas till kvantitativa kriterier som inte har angetts i siffror. De är följaktligen, då det inte finns några andra uppgifter, inte av sådan art att de kan tillämpas på ett enhetligt och icke-diskriminerande sätt.” (Punkt 97 i domen av den 11 juli 1996.)
- 39 Förstainstansrätten drog slutsatsen att det var felaktigt av kommissionen att underlåta att göra en prövning av den konkreta tillämpningen av de tre inträdesvillkoren och fastställde att ”[kommissionen]... vid sådana förhållanden borde... ha kommit till den slutsatsen att den inte ens kunde bedöma om de motsvarande begränsningarna var nödvändiga i den mening som avses i artikel 85.3 a i fördraget”. Kommissionen kunde följaktligen ”inte undanta dem med stöd av den bestämmelsen”. (Punkt 99 i domen av den 11 juli 1996.)
- 40 Det följer följaktligen av domen av den 11 juli 1996 att eftersom reglerna om inträde i EBU inte har ett tillräckligt bestämt innehåll kunde de inte tillämpas på ett enhetligt och icke-diskriminerande sätt och således inte beviljas ett undantag i enlighet med artikel 81.3 EG.

- 41 I motsats till vad klaganden har anfört har förstainstansrätten emellertid inte uttalat sig om huruvida artikel 81.1 EG är tillämplig på inträdesvillkoren. Förstainstansrätten konstaterade i punkt 94 i domen av den 11 juli 1996 endast att kommissionen i beslutet om undantag ansett att inträdesreglerna var konkurrensbegränsande utan att ha uttalat sig om denna kvalificering. Frågan huruvida artikel 81.1 EG är tillämplig på inträdesvillkoren återopades inte av klagandena i talan om ogiltighet mot beslutet om undantag. Vad emellertid gäller en grund som avser ett besluts lagenlighet i sak, åligger det inte förstainstansrätten att inom ramen för en talan om ogiltigförklaring i enlighet med artikel 230 EG pröva detta *ex officio* (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 2 april 1998 i domen i mål C-367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I-1719, punkt 67).
- 42 Mot bakgrund härav kan domen av den 11 juli 1996 inte ha haft följden att hindra sökanden från att ändra sin inställning om huruvida artikel 81.1 EG var tillämplig på villkoren för inträde i EBU. En sådan ändrad inställning skulle emellertid vara motiverad.
- 43 Eftersom avsaknad av eller en bristfällig motivering avser åsidosättande av väsentliga formföreskrifter i den mening som avses i artikel 230 EG och utgör tvingande rätt som gemenskapsdomstolarna skall pröva *ex officio* (se domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 67), föreligger skäl att pröva om en sådan inställning är tillräckligt motiverad.
- 44 Förstainstansrätten erinrar härvid om att det följer av fast rättspraxis att motiveringen till ett beslut som har gett upphov till klagomål dels måste klargöra skälen till det beslut som fattats för mottagaren för att denne i förekommande fall skall kunna göra sin rätt gällande och kontrollera om beslutet är välgrundat eller inte, dels tillåta gemenskapernas domstolar att utöva sin kontroll. I detta avseende är kommissionen inte skyldig att, i skälen till beslut som den förmås

fatta för att säkra tillämpningen av konkurrensreglerna, ta ställning till alla argument som de berörda åberopar till stöd för sin ansökan, utan det räcker att den framställer fakta och de juridiska överväganden som har väsentlig betydelse för beslutets ändamålsenlighet (se exempelvis förstainstansrättens dom av den 24 januari 1995 i mål T-5/93, Tremblay m.fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-185, punkt 29).

- 45 Kommissionen har understrukt att den inställning som intagits i det omtvistade beslutet enligt vilken ”de tidigare reglerna för inträde i EBU inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel [81.1 EG], det vill säga att villkoren i sig inte utgör hinder för konkurrensen” är en bekräftelse på den inställning som intogs i beslutet om undantag till den del kommissionen aldrig, i detta senare beslut, avsett reglerna för inträde i EBU utan enbart det gemensamma inköpssystemet för TV-rättigheter. Mot bakgrund härav skall förstainstansrätten pröva beslutet om undantag och i vilken utsträckning som reglerna om inträde i EBU avses däri.
- 46 Förstainstansrätten vill härvid först påpeka att i punkt 50 i beslutet om undantag under rubriken ”A. Artikel 85.1; 2. Konkurrenshinder; b) Snedvridning av konkurrensen i förhållande till icke medlemmar i EBU” påpekade kommissionen följande:

”[I]nträdesreglerna snedvrider delvis konkurrensen gentemot helkommersiella TV-kanaler som inte kan bli medlemmar. Att inte kunna ta del av den rationalisering och de besparingar som Eurovisionssystemet medger ... gör sändning av sportevenemang mer kostsamma och mer komplicerade för dessa kanaler.”

47 I punkterna 72—74 under rubriken ”B. Artikel 85.3; 3. Huruvida restriktionerna är nödvändiga; b) Huruvida begränsningen av deltagandet i radioutsändningar med ett allmängiltigt intresse är av ofrånkomlig karaktär” fastställde kommissionen sedan följande:

”Det är nödvändigt att deltagande i Eurovisionssystemet i egenskap av medlem begränsas till radiokanaler med uppdrag av allmänintresse och som uppfyller vissa objektiva kriterier vad gäller produktionen och variationen på programmen och avseende betjäningen av hela befolkningen ... Det är särskilt nödvändigt att de deltagande medlemmarna själva producerar en betydande del av sina program ... Det är även avgörande att de betjänar samtliga invånare i landet.”

48 I punkt 83 i beslutet om undantag krävde kommissionen dessutom att EBU skulle informera den om samtliga ändringar av eller tillägg till de delgivna reglerna, om samtliga skiljeförfaranden avseende tvister om tillgångssystemet samt om samtliga beslut beträffande medlemsansökningar från tredje part för att kunna pröva ”om villkoren för undantag fortfarande [var] uppfyllda och särskilt huruvida villkoren för inträde tillämpades på ett adekvat, resonabelt och icke-diskriminerande sätt”.

49 I slutet på nämnda beslut, som enligt fast rättspraxis är en rättsakt som inte kan skiljas från sin motivering och som skall tolkas med beaktande av de skäl som föranledde att det antogs (se domstolens dom av den 15 maj 1997 i mål C-355/95 P, TWD mot kommissionen, REG 1997, s. I-2549, punkt 21), föreskrivs att ”bestämmelserna i artikel 85.1 förklaras inte vara tillämpliga ... på EBU:s stadgeenliga bestämmelser och andra regler om förvärv av TV-rättigheter för sportevenemang, på utbyte av sportsändningar inom ramen för Eurovision och på tredje mans tillgång genom avtal till dessa sändningar”.

50 Begreppet ”stadgeenliga bestämmelser”, tolkat mot bakgrund av motiveringen till beslutet om undantag om vilken erinras nedan i punkterna 46—48, avser med

nödvändighet de regler för inträde i EBU som definieras i artikel 3.3 i EBU:s stadgar. Denna tolkning bekräftas för övrigt av punkt 58 i beslutet om undantag, vari det fastställs att "[d]e olika fördelar som Eurovisionssystemet medför samt de regler som bildar underlag för systemet utgör kompletterande delar av en helhet".

- 51 Av en genomläsning av hela beslutet om undantag följer följaktligen att kommissionen, i motsats till vad den påstår, år 1993 ansåg att reglerna för inträde i EBU utgjorde hinder för konkurrensen och att de kunde undantas från tillämpningen av artikel 85.1 i fördraget.
- 52 Förstainstansrätten konstaterar för övrigt att inget av de argument som kommissionen åberopat är av sådan natur att det ifrågasätter denna slutsats. Om det kan antas att ett besluts rubrik är relevant när det gäller att avgöra dess tillämpningsområde, är det tillräckligt att konstatera att det i rubriken till beslutet om undantag talas om "EBU/Eurovisionssystemet" och inte, som kommissionen påstår, enbart "Eurovisionssystemet". Vad dessutom gäller föremålet för den ansökan om negativattest eller undantag som EBU lämnat in och på grundval av vilken kommissionen antagit beslutet om undantag, är det tillräckligt att konstatera att reglerna om inträde meddelats i punkt 1 av rubriken III i denna ansökan.
- 53 Under dessa omständigheter utgör kommissionens avvisning av sökandens klagomål med motiveringen att "de tidigare reglerna om inträde i EBU inte omfattas av tillämpningsområdet för artikel [81.1 EG], det vill säga att villkoren inte i sig utgör hinder för konkurrensen" en väsentlig ändring av kommissionens inställning som den inte på något sätt motiverat. Härav följer att motiveringen av det omtvistade beslutet inte ger sökanden möjlighet att ta del av motiveringen till att dess klagomål avvisats och att kommissionen följaktligen inte uppfyllt sin skyldighet enligt artikel 253 EG.

- 54 Denna bristande motivering är desto mer uttalad om det omtvistade beslutet ersätts i sitt sammanhang och särskilt om det tolkas mot bakgrund av skriftväxlingen på nyy sätts in mellan EBU och sökanden avseende den senares ansökan om medlemskap. Det framgår nämligen av denna skriftväxling, särskilt av skrivelserna av den 20 december 1996 och av den 8 maj och den 3 juni 1997, att reglerna för inträde i EBU, och särskilt följderna av förstainstansrättens ogiltigförklaring av det undantag som dessa tidigare omfattades av, utgör en central fråga i den tvist mellan sökanden och EBU som kommissionen har haft att ta ställning till. Kommissionen kunde följaktligen inte undanta villkoren för medlemskap i EBU från diskussionen utan att framlägga argument som gav sökanden möjlighet att förstå ett sådant beslut.
- 55 Av det ovan anförda följer att det omtvistade beslutet skall ogiltigförklaras på grund av bristande motivering.
- 56 I den andra grunden har sökanden anført att kommissionen inte besvarat den del av klagomålet som avser den diskriminering som EBU utsatt sökanden för i förhållande till vissa andra av dess medlemmar.
- 57 Förstainstansrätten erinrar om att då kommissionen ges utrymme för en skönsässig bedömning för att kunna genomföra sin uppgift är det enligt fast rättspraxis av särskilt stor vikt att de garantier som tillhandahålls av gemenskapens rättsordning i fråga om administrativa förfaranden uppfylls. Dessa garantier innebär bland annat att den behöriga institutionen är skyldig att omsorgsfullt och opartiskt pröva alla omständigheter som är relevanta i det aktuella fallet (se domstolens dom av den 21 november 1991 i mål C-269/90, Technische Universität München, REG 1991, s. I-5469, punkt 14, svensk specialutgåva, volym 11, s. 453 samt förstainstansrättens dom av den 24 januari 1992 i mål T-44/90, La Cinq mot kommissionen, REG 1992, s. II-1, punkt 86).
- 58 Förstainstansrätten fastställde således vad gäller de ansökningar som underställts kommissionen i enlighet med artikel 3 i förordning nr 17 att "[ä]ven om

kommissionen inte kan vara skyldig att göra en utredning är den dock enligt de processuella garantier som föreskrivs i artikel 3 i förordning nr 17 och i artikel 6 i förordning nr 99/93 skyldig att noga undersöka de faktiska och rättsliga omständigheter den fått kännedom om genom klagandeparten, i syfte att bedöma om dessa omständigheter tyder på ett uppträdande som kan snedvrída konkurrensen inom den gemensamma marknaden och påverka handeln mellan medlemsstaterna” (se förstainstansrättens dom av den 18 september 1992 i mål T-24/90, Automec mot kommissionen, REG 1992, s. II-2223, punkt 79, svensk specialutgåva, volym 13, s. 61, samt domstolens ovannämnda domar).

- 59 Även om kommissionen, med stöd av förstainstansrättens ovan nämnda rättspraxis, inte är skyldig att företa en undersökning av varje klagomål som ingivits till den, skall den i gengäld då den beslutar att inleda en sådan, utom i vederbörligen motiverade fall, göra detta med den omsorg, den noggrannhet och den uppmärksamhet som krävs för att med full kännedom om saken kunna bedöma de faktiska och rättsliga omständigheter som klagandena underställt kommissionen för bedömning (se förstainstansrättens dom i det ovan citerade målet Asia Motor France m.fl. mot kommissionen, punkt 36).
- 60 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som förstainstansrätten kommer att pröva huruvida det omtvistade beslutet innehåller en lämplig prövning av de faktiska och rättsliga omständigheter som underställts kommissionen för bedömning.
- 61 I punkt 5 i ansökan angav sökanden att det i artikel 5 i EBU:s stadgar i dess lydelse av 1988 uttryckligen föreskrivs att samtliga medlemmar som upphör att uppfylla kraven för att bli aktiv medlem i EBU upphör att vara medlemmar i denna sammanslutning. För att beakta de rättigheter som tidigare medlemmar förvärvat föreskrivs det emellertid i artikel 21 i stadgarna att artikel 3.2 i nämnda stadgar (nu artikel 3.3 i dess lydelse av 1992) inte är tillämplig på de organisationer som, då stadgarna trädde i kraft den 1 mars 1988, redan var aktiva medlemmar och inte uppfyllde samtliga de villkor för inträde som föreskrivs i den senare bestämmelsen. Sökanden har anfört att i 1992 års version av EBU:s stadgar ingår innehållet i den ovannämnda artikel 21 i artikel 6.

- 62 Sökanden har därefter påpekat att ett företag som var medlem i EBU före den 1 mars 1988 kunde förbli så även om det aldrig uppfyllt de villkor för inträde som meddelats kommissionen. Sökanden har härvid i sin ansökan angett att "[t]ack vare denna artikel har CANAL+ förblivit aktiv medlem i EBU trots att denna kanal aldrig uppfyllt inträdeskraven innan de ogiltigförklarades av förstainstansrätten, särskilt vad gäller den landsomfattande betjäningen som inte överstiger 72 procent". Enligt sökanden är situationen för CANAL+ det mest talande exemplet på den konkurrensnackdel som klaganden lidit, särskilt "om man betänker att EBU alltid i huvudsak klandrat [klaganden] för att inte ge en tillräcklig betjäning av befolkningen".
- 63 Kommissionen preciserade vid förhandlingen att CANAL+ inte ingick i Eurovisionssystemet men att den fortsatte att dra nytta av de rättigheter som den förvärvat tidigare.
- 64 Förstainstansrätten erinrar emellertid om att kommissionen då den utreder klagomål är skyldig att i varje enskilt fall bedöma hur allvarlig den påstådda skadan är för konkurrensen och hur långvariga dess verkningar är. Denna skyldighet innebär bland annat att kommissionen skall beakta hur länge de påtalade överträdelserna har pågått och dess omfattning samt vilken inverkan de har haft på konkurrenssituationen inom gemenskapen.
- 65 Härav följer att kommissionen således inte kan stödja sig på endast den omständigheten att de påstått fördragsstridiga förfarandena har upphört för att besluta att på grund av bristande gemenskapsintresse avskryva ett klagomål mot dessa förfaranden utan att ha kontrollerat att de konkurrensbegränsande verkningarna fortfarande består (se analogt, domstolens dom av den 4 mars 1999 i mål C-119/97 P, Ufex m.fl. mot kommissionen, REG 1999, s. I-1341, punkterna 92—96).
- 66 Kommissionen har dock vägrat utreda den del av klagomålet som avser EBU:s behandling av CANAL+ genom att grunda sig enbart på den omständigheten att

det handlande som påstås strida mot fördraget inte längre utgjorde en del av Eurovisionssystemet, och den har därigenom underlåtit att i förevarande fall bedöma om de konkurrensbegränsande verkningarna eventuellt fortfarande består och deras påverkan på marknaden i fråga. Kommissionen har härigenom åsidosatt sina skyldigheter vad gäller utredning av klagomål om brott mot artikel 81 EG.

- 67 Av vad som ovan anförts följer att det omtvistade beslutet skall ogiltigförklaras till den del kommissionen dels åsidosatt sin motiveringsskyldighet enligt artikel 253 EG, dels åsidosatt sina skyldigheter vad gäller behandling av klagomål som påtalar brott mot konkurrensrätten.
- 68 Det saknas således skäl att pröva den grund beträffande maktmissbruk som åberopats i andra hand.

Rättegångskostnader

- 69 Enligt artikel 87.2 i förstainstansrättens rättegångsregler skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Sökanden har yrkat att kommissionen skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, skall sökandens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

- 1) Kommissionens beslut av den 29 juni 1999 att avslå Métropole télévisions klagomål av den 5 december 1997 ogiltigförklaras.
- 2) Kommissionen skall ersätta rättegångskostnaderna.

Tiili

Moura Ramos

Mengozzi

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 21 mars 2001.

H. Jung

Justitiesekreterare

P. Mengozzi

Ordförande